

קרן שלם לפיתוח שירותים
לאנשים עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

صندوق شاليم، لتطوير الخدمات
للأفراد ذوي الميول العقلية
التطورية في السلطات المحلية
The Shalem Fund
for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils
פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

משתלמים

קורסי קרן שלם
לשנה"ל תשע"ז
2016-2017

כיוונים ומגמות ללימודים חדשניים
לאנשי מקצוע בתחום המוגבלות
השכלית התפתחותית

מדינת ישראל
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים
האגף לטיפול באדם עם מוגבלות
שכלית התפתחותית
שירות קהילה

תוכן עניינים

עמ'	נושא	
4	ברכות	נהלים והנחיות
5	נהלי הרשמה לקורסים	
8	טכנולוגיות חכמות ככלי מסייע בטיפול באדם עם מוגבלות שכלית	קורסים למדריכים ומטפלים
9	סוגיות בהדרכה ובטיפול ישיר באנשים עם מש"ה	
10	עבודת המדריך המאפשר	
11	הטיפול הישיר באדם הסיעודי במסגרות הקהילה	
12	היכרות עם עולם המוגבלות השכלית התפתחותית	
14	תהליכי תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית (תת"ח)	
15	היכרות עם ההתפתחות המינית חברתית של האדם עם המוגבלות השכלית	
16	מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי	
17	מפגשים מקצועיים למדריכי סביבה תומכת	
18	"תראו אותי!" סדנאות מודעות להופעה חיצונית	
19	התערבות מכילה	
21	סגור עצמי	
22	הכשרת רכזי תעסוקה נתמכת חדשים	קורסים למנהלים ורכזים
23	מפגשי למידה מקצועיים לרכזי תעסוקה נתמכת וותיקים	
24	מפגשי למידה מקצועיים למנהלי מרכזי יום טיפולים סיעודיים +21	
25	מפגשי למידה מקצועיים לרכזי סביבה נתמכת	
26	התערבות במשפחות למתבגרים עם מש"ה	קורסים לעובדים סוציאליים
27	התערבות במשפחות לילדים עם מש"ה בגיל הרך	
28	היכרות עם עולם המוגבלות השכלית התפתחותית	קורסים למתנדבים
29	תוכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלויות בתנועות הנוער	

נושא	עמ'	
קורסים במוסדות אקדמיים	30	אבחנה כפולה – אנשים עם מוגבלות שכלית והפרעה נפשית
	31	תזונת האדם עם הצרכים המיוחדים
	32	האסתטיקה של המוגבלות באומנות
	33	הטיפול באדם עם המוגבלות השכלית
	34	חינוך לאומנות וליצירותיות בקרב תלמידים עם מש"ה
	35	סנגור עצמי לסגלי הוראה
	37	קידום פתיחות ורכישת מיומנויות התערבות, בגישת למידה משתפת - ריפוי בעיסוק
	38	דרכי התערבות בעבודה עם מש"ה ומשפחותיהם
	39	מוגבלות שכלית התפתחותית – היבטים אישיים, משפחתיים וחברתיים
	40	סביבות מקדמות בריאות- תכנון מבנה בדגש על אנשים עם מש"ה
	41	מש"ה כאתגר ייחודי להתערבות בעבודה סוציאלית
	42	מש"ה ונגישות קוגניטיבית
	43	מיזמים חברתיים עסקיים לשילוב תעסוקתי

אנו מתכבדים להציג בפניכם את מגוון קורסי קרן שלם לשנה"ל תשע"ז.

בכל שנה אנו נכונים לאתגר מתן מענה מותאם לצרכים המועלים על ידכם- המפעילים, העובדים והמנהלים את המסגרות בשטח. זאת, בהתאם למדיניות משרד הרווחה ובשיתופו, בכפוף לנושאי הליבה שנקבעו ע"י האגף לטיפול באדם עם מש"ה, ובהובלת המפקחים המחוזיים והארציים.

תמהיל הקורסים וההשתלמויות נבחן מחדש מדי שנה, ומותאם למגמות החדשניות במחקר האקדמי ובשטח.

ערך השוויון והשאיפה לשילובם בקהילה של אנשים עם מש"ה, מזמנים אתגר מורכב. עם סיומו של פיילוט מוצלח בשנה"ל שעברה, נצא השנה בתוכנית **"תיראו אותי!"** - סדנאות פנים מסגרתיות להעלאת המודעות להופעה חיצונית (היגיינה, לבוש וטיפוח) בקרב אנשים עם מש"ה.

גם בשנה"ל הקרובה יושם דגש על מתן כלים מקצועיים **למדריכים ומטפלים ישירים**, באמצעות מגוון קורסים פנים מסגרתיים, מקומיים, אזוריים, מחוזיים וארציים ובדגש על כלים יישומיים.

נושאי הקורסים שונים ומגוונים וביניהם **טכנולוגיות חכמות ככלי מסייע בטיפול; תהליכי תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית; מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי; הכרות עם ההתפתחות החברתית מינית של האדם עם המש"ה; הטיפול הישיר באדם הסיעודי; הכשרת צוותי תוכנית "סביבה תומכת"; הכשרת "רכזי תעסוקה נתמכת"** ועוד.

בד בבד עם פיתוחם של נושאים חדשים, נמשיך במגמת יצירת שפה מקצועית אחידה במסגרות הקהילה ע"י המשך קיומם של קורסים פנים - מסגרתיים בנושאי **התערבות מכילה וסנגור עצמי** וזאת, ברוח אמנת האו"ם לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.

לצורך חשיפת תחום המוגבלות השכלית בקרב אנשי טיפול עתידיים בקהילה, יורחב ויועמק **שיתוף הפעולה עם מוסדות אקדמיים**. בשנה"ל הקרובה תתמוך הקרן בארבעה עשר קורסים, אשר יתקיימו בשניים עשר מוסדות אקדמיים מובילים ברחבי הארץ.

ידעונו זה מציג מגוון רחב של תכניות הכשרה והשתלמויות, המקיפות את קשת הנושאים הרלוונטיים לתחום המוגבלות השכלית ומועברות על ידי טובי המרצים בארץ, ובפרסיה ארצית, מהצפון הרחוק ועד אילת. כל זאת, מתוך רצון להעמיק את הידע ולספק את הכלים הנחוצים לכם בעבודתכם היומיומית. מדי שנה משתתפים בהשתלמויות כאלף עובדים בדרגים השונים. הצטרפותכם למעגל הלומדים והמשתלמים בקורסי קרן שלם, בליווי ובעידוד משרד הרווחה, מבטאת את הצורך והמוטיבציה ללמוד, לרכוש ידע ולהתמקצע.

אנו מעריכים את השקעתכם בהעשרה מקצועית, ועושים כל מאמץ כדי לייצר מרחב למידה מאפשר, נגיש וזמין שיספק את הידע המבוקש ברמה הגבוהה ביותר ובצורה הולמת, ומצפים כי תפיקו מלוא התועלת ממכלול המשאבים העומדים לרשותכם. מאחלים לכולכם לימודים מהנים ופוריים גם בשנה זו.

בברכה,

ריבה מוסקל	יויאן אזרן	חיים געש
מנכ"ל קרן שלם	יו"ר וועדת פיתוח כ"א, קרן שלם מנהלת שירות קהילה האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית, משרד הרווחה והשירותים החברתיים	יו"ר הנהלת קרן שלם ראש מועצת פרדס חנה- כרכור

- ✦ תוכנית הקורסים ניתנת לשינוי על פי צרכי הקרן ובהתאם לשינויים המתרחשים בשטח.
 - ✦ ההרשמה מתבצעת עד חודש לפני תחילת הקורס, לאחר הפצת דף מידע ורישום לכל קורס.
 - ✦ פתיחת הקורס מותנית בהרשמה מראש של לפחות 25 מועמדים.
 - ✦ על מנת להירשם יש למלא את טופס ההרשמה הנמצא בעמוד הבא.
 - ✦ בטופס הרישום יש לציין את שם הקורס ומיקום הקורס, לדוגמא: הכרות עם עולם המוגבלות השכלית, חיפה.
 - ✦ טפסי הרישום יועברו ישירות למשרדי המפקחים המחוזיים או הארציים, לאחר החתמת המנהל הישיר ומנהל האגף לשירותים חברתיים ברשות המקומית.
 - ✦ **באחריות הנרשם** להעביר את הטפסים החתומים לידי האחראי על הרישום כמצוין ליד כל קורס בחוברת.
 - ✦ עובד שלא קיבל הודעה בכתב או בעל פה מהמוסד המכשיר על קבלתו לקורס, לא יוכל להשתתף בקורס.
 - ✦ קבלת המועמדים מותנית באישור הממונים והפיקוח המחוזי.
 - ✦ בחלק מן הקורסים יעברו המועמדים וועדת מיון על ידי וועדת ההיגוי של הקורס.
 - ✦ עובד/ת לא ישתתף/ת ביותר מקורס אחד בשנה.
 - ✦ מרבית קורסי קרן שלם אינם מוכרים לגמול השתלמות. בקורסים בהם קיימת זכאות לגמול השתלמות, תהיה הזכאות מותנית בעמידה בתקנות גמול השתלמות כפי שתוצגנה ע"י המוסד המכשיר.
 - ✦ ההשתתפות בתוכנית הקורסים וההשתלמויות כרוכה בתשלום על ידי המשתתפים כמצוין בכל קורס. דמי ההשתתפות יגבו על ידי המוסדות המכשירים.
 - ✦ במקרים מיוחדים, ניתן להירשם לחלק מהקורסים מחוץ לאזור הגיאוגרפי של המחוז וזאת לאחר קבלת אישור ממנהלת תחום פיתוח כ"א בקרן שלם, ובתאום עם המחוז בו יתקיים הקורס.
 - ✦ לחלק מהקורסים האקדמיים, ניתן להצטרף כשומעים חופשיים, בתשלום.
 - ✦ לפרטים יש לפנות לתמנע מנהלת תחום פיתוח כ"א והסברה timna@kshalem.org.il
- ייתכנו שינויים בתוכנית הקורסים וההשתלמויות, התעדכנו באתר הקרן :**

www.kshalem.org.il

נהלי הרשמה

להלן פרטי ההתקשרות של צוותי הפיקוח :

מחוז	שם המפקח	דואר אלקטרוני	טלפון	פקס
חיפה והצפון	גב' תמי רייזנר, מרכזת האגף	TamarR@molsa.gov.il	04-8619164	04-8619466
	גב' אורלי פורת	orlyp@molsa.gov.il	04-8619165	04-8619466
	מר נביל קבלאן	nabilk@molsa.gov.il	04-8619102	04-8619466
	גב' ענת שפרלינג	anatshp@molsa.gov.il	04-8619167	04-8619466
ת"א והמרכז	גב' הדס אביסדריס, מרכזת האגף	hadasa@molsa.gov.il	03-5125526	02-5085993
	גב' סילבי אוחיון	SilviaO@molsa.gov.il	03-5125775	02-5085993
	גב' אסתי ברבש-ברחד	esterba@molsa.gov.il	03-5125764	02-5085993
	גב' לטיפה מנסור	atifam@molsa.gov.il	03-5125732	02-5085993
	גב' חגית בוכריס	HagitB@molsa.gov.il	03-5125786	02-5085993
ירושלים והשפלה	גב' תמר להבי	tamarl@molsa.gov.il	02-5085382	02-5085915
	גב' הודא אבו סואי	hudaa@molsa.gov.il	02-5085347	02-5085915
	גב' ענבל לוריא	Inball@molsa.gov.il	02-5085387	02-5085915
דרום	גב' כוכבה סרוסי, מרכזת האגף	ohavas@molsa.gov.il	08-9572716	02-5085084
	גב' ליז דוד	lizd@molsa.gov.il	08-9572709	02-5085084
	גב' אדווה אהודה גמליאל	advaa@molsa.gov.il	08-9572714	02-5085084
מפקח ארצי, תעסוקה ומרכזי יום +21	מר דני כץ	danielk@molsa.gov.il	02-5085527	02-6708201
מפקח ארצי, אומנה וגיל רך	מר אריה שמש	aries@molsa.gov.il	02-5085528	02-6708201
מפקחת ארצית, הארכות יום, נוער וצעירים	גב' הילה רכס מליק	HilaR@molsa.gov.il	02-5085524	02-6708201
מפקחת ארצית, פנאי ותוכניות תמיכה	גב' טלי אלון	talia@molsa.gov.il	02-5085523	02-6708201

בשאלות נוספות ניתן לפנות למשרדי קרן שלם בדוא"ל: timna@kshalem.org.il
או לטלפון : 03-9601122

טופס הרשמה למועמד/ת

- לא יתקבל טופס ללא החתימות הנדרשות
 - במקרה של מספר מועמדים מאותה מסגרת, יש לצלם ולמלא את הטופס לפי מספר המועמדים/ות.
 - יש לשים לב לנהלי ההרשמה המצויים בחוברת הקורסים.
 - מילוי טופס זה אינו מהווה אישור השתתפות בקורס.
- רק קבלת אישור כתוב או טלפוני מן המוסד המכשיר מאשר את ההשתתפות.

שם משפחה	שם פרטי	
מס' תעודת זהות	טלפון בבית (כולל קידומת)	
טלפון נייד	כתובת מגורים כולל מיקוד	
כתובת דואר אלקטרוני (בכתב ברור)		
שם המסגרת בה עובד/ת	תפקידך במסגרת	
מס' פקס במסגרת (כולל קידומת)	טלפון המסגרת (כולל קידומת)	
כתובת המסגרת		
מקום ההשתלמות (שם העיר)	שם ההשתלמות	

אישור המנהל/ת הישיר/ה

הנני מאשר/ת ל: _____ להשתתף בתוכנית ההשתלמות כמפורט לעיל.

שם הממונה: _____ תפקיד הממונה: _____

חתימה: _____ תאריך: _____

אישור מנהל/ת המחלקה לשירותים חברתיים

הנני מאשר/ת ל: _____ להשתתף בתוכנית ההשתלמות כמפורט לעיל.

שם המנהל/ת: _____ שם הרשות: _____

חתימה: _____ תאריך: _____

אישור המפקח/ת

הנני מאשר/ת ל: _____ להשתתף בתוכנית ההשתלמות כמפורט לעיל.

שם המפקח: _____

חתימה: _____ תאריך: _____

טכנולוגיות חכמות ככלי מסייע בטיפול באדם עם מש"ה

❖ **היקף :** 76 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכים בעלי גישה וידע טכנולוגי מרצף השירותים בקהילה, במחוז מרכז.

❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪

❖ **על הקורס :**

מטרת הקורס: להנגיש טכנולוגיות מתקדמות וחדשות לשימוש המסגרות למען רווחתם ואיכות חייהם של האנשים עם המוגבלות השכלית; להעמיק את השימוש בכלים טכנולוגיים קיימים ע"י הכשרת איש צוות ייעודי לנושא זה במסגרות היום.

תכנים מרכזים בקורס: הכרות עם המחשב ויישומי אופיס, הטכנולוגיה בשירות האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית כולל התאמות, הנגשה ועוד. הכרות עם כלים טכנולוגיים מגוונים -מחשב, טאבלט, אביזרי מציאות מדומה וכד'. הכרות עם יישומים, אפליקציות ועולמות תוכן באינטרנט מותאמים לאוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

❖ **תנאי הקבלה לקורס:**

- א. שליטה טובה בשפה העברית - הקורס יועבר כולו בשפה העברית.
- ב. שליטה מלאה בשימושי מחשב הבאים : דואר אלקטרוני, WORD, גלישה באינטרנט
- ג. שליטה בסיסית ב power point.
- ד. נציג צוות מקצועות הבריאות העובד במסגרת ישתתף בשני מפגשים בנושא הנגשת טכנולוגיה מסייעת ובניית תוכנית עבודה רלוונטית.
- ה. המסגרת מתחייבת להקצות רפרנט לנושא הטכנולוגיות ללווי והטמעת המשך.
- ו. במסגרת קיים לפחות מחשב אחד הנגיש לצוות ולחניכים ואשר לו חיבור אינטרנט.

✦ **במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר**

✦ **במסגרת הקורס יערך סיור**

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מכללת אינטרביט, רחוב החילזון 3 ר"ג	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים במחוז מרכז	נובמבר 2016 ואילך	מכון טראמפ	12 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 09:00-14:00	הדס אביסדרס 03-5125526

סוגיות בהזרחה וטיפול ישיר באנשים עם מש"ה

❖ **היקף :** 64 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה באילת

❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪

❖ **על הקורס-**

מטרות הקורס :

חשיפת המשתלמים למאפיינים מרכזיים של האדם עם מש"ה.
הקניית מיומנויות התערבות והפעלה יישומיות בעבודה הטיפולית עם אנשים עם מש"ה.
בחינה ופיתוח עמדות אישיות ותפיסת האדם כשלם וביסוס תפיסה הומניסטית – ממוקדת כוחות ובחירה.
להבחין בין שימור לקידום מיומנויות ולרכוש כלים בשני מישורים אלה.

תכנים עיקריים :

הגדרות מש"ה, רמות תפקוד ומושגי יסוד; רצף שירותים ומדיניות האגף.
עמדות אישיות כלפי אנשים עם מש"ה.
מעגל החיים של האדם עם מש"ה.
משפחת האדם עם המש"ה.
תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית.
הטיפול באדם הטיפולי סיעודי.
כלי הפעלה בתחומי העשרה ופנאי, עם אפשרות בדגש על שילוב באמנויות ועזרים טכנולוגיים (סמרטפונים ואייפדים) להנגשה קוגניטיבית ומוטורית.

המפגשים יכללו חומר תיאורטי בשילוב למידת עמיתים חווייתית וסדנאית.

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

✦ **במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
קמפוס אילת	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים באילת	דצמבר 2016 ואילך	מכון טראמפ	8 מפגשים מפוצלים לשניים: ארבע שעות בימי חמישי, משעה 17:00, וארבע בימי שישי משעה 8:00	ליז דויד 08-9572709

עבודת המדריך המאפשר במסגרות הקהילה

- ❖ **היקף :** 30 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה **במחוז צפון**
- ❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪
- ❖ **על הקורס-**

מטרות הקורס :

לטפח את המדריך כגורם משמעותי בטיפול / הדרכה במסגרת
להקנות כלים לעבודה עם אנשים עם מש"ה באופן פרטני וקבוצתי
לטפח ערכים כגון סגור, אפשר, כבוד וכד'

תכנים עיקריים :

חזון ומדיניות האגף, רצף השירותים בקהילה
תפיסת התפקיד, הגדרתו, ערכים ועמדות
בניית מערכי הדרכה – חזון אישי, חשיבה תוצאתית, תודעת שירות
מתודות הדרכה והפעלה פרטניות וקבוצתיות, חשיבה יצירתית
משפחתו של האדם עם המש"ה ; עבודה עם משפחות
הקשבה, סגור ואפשר
תקשורת ותת"ח
המפגשים יכללו חומר תיאורטי בשילוב למידת עמיתים חווייתית וסדנאית

★ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מכללת תילתן העצמאות 65 חיפה	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים במחוז צפון	דצמבר 2016 ואילך	מכון מגיד	5 מפגשים 9:00-14:00	תמי רייזנר 04-8619164

הטיפול הישיר באדם הסיעודי עם מש"ה במסגרות הקהילה

❖ **היקף :** 76 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכות ומטפלות ממסגרות היום הסיעודיות **באשדוד**.

❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪

❖ **על הקורס :**

מטרות הקורס :

להקנות ידע, מיומנויות וכלים לטיפול ישיר באדם הסיעודי עם מוגבלות שכלית במסגרות היום לצעירים ובוגרים בקהילה; לחדד היבטים אתיים, חוקיים ורפואיים בטיפול; לתת מענה להתמודדות הרגשית של המטפל באדם הסיעודי.

תכנים מרכזים בקורס :

עמדות אישיות כלפי האדם הטיפולי סיעודי עם המש"ה
אטיולוגיה של מש"ה, תסמונות
התמודדות עם אתגרים הכרוכים בטיפול באדם הסיעודי
תחלואה כפולה ותרופות, מחלות זיהומיות ודרכי התמודדות, כללי בטיחות בעבודה
עבודה ע"פ נהלים
סוגיות מתחומי מקצועות הבריאות – תקשורת : תת"ח, שפה, שמיעה, אמצעי עזר
אכילה והאכלה בטוחה, הזנה באמצעות פג, מניעת ריור
תזונת האדם הטיפולי סיעודי
ארגון הסביבה הטיפולית עבור המטופל והמטפל
טיפול פיזיותרפיה- תפקיד המטפל
סוגיות ואתגרים בעבודת המדריך במסגרת
משפחתו של האדם עם המש"ה
תעסוקה ופנאי עבור האדם הטיפולי סיעודי

✦ **במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר**

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס מגן הלב, אשדוד	מדריכות ומטפלות ממסגרות היום הסיעודיות באשדוד	נובמבר 2016 ואילך	מכון מגיד	14 מפגשים בין השעות 09:00-14:00	ענבל לוריא 04-8619164

הכרות עם עולם המש"ה למדריכים ומטפלים

❖ **היקף :** 76 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה **במזרח ירושלים**.

❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪

❖ **על הקורס :**

זהו קורס מבוא המיועד להקנות ידע בסיסי לעוסקים בתחום.

מטרתו הקניית מושגי יסוד בתחום הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית,

הכרת מאפיינים פסיכולוגיים וחברתיים של אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית

והכרת הערכים המנחים את הטיפול באוכלוסייה זו.

תכנים עיקריים: הגדרת המוגבלות השכלית ותהליכי אבחון, אבחנה מבדלת בין מוגבלות שכלית

התפתחותית לנכויות אחרות, חוקים ונהלים לטיפול והגנה, תסמונות אופייניות.

עמדות אישיות ונורמות חברתיות, וערכים מקצועיים המנחים את הטיפול באדם עם מש"ה.

מעגל החיים של האדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית ומשפחתו.

מערך השירותים בקהילה לאנשים עם מוגבלות שכלית.

במסגרת הקורס תהיה התייחסות למצבי שיגרה וחירום וכן לסוגיות העולות מהשטח וניתוחי

מקרים.

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

✦ **במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר**

✦ **במסגרת הקורס יערך סיור**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוני' העברית, קמפוס הר הצופים	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים במזרח ירושלים	נובמבר 2016 ואילך	מכון מגיד	15 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 8:30-13:30	הודא אבו סואי 02-5085347

הכרות עם עולם מש"ה למזכירות ואנשי משק

❖ **היקף :** 20 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מזכירות ואנשי משק מרצף המסגרות והשירותים בקהילה, **מרחבי הארץ**

❖ **עלות :** 150 ₪

❖ **על המפגשים :**

מטרת המפגשים הינה הקניית מושגי יסוד בתחום הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית, הכרת מאפיינים פסיכולוגיים, חברתיים של אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

תכנים מרכזיים -

- עקרונות עבודה עם אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית
- הכרת סוגי לקויות
- משפחתו של האדם בעל הצרכים המיוחדים
- התנהגות מאתגרת
- יום סיור במגוון מסגרות

✦ **המפגשים אינם מוכרים לגמול השתלמות**

✦ **במסגרת הקורס יערך סיור**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
קמפוס סמינר הקיבוצים	מזכירות ואנשי משק מרצף המסגרות והשירותים בקהילה מרחבי הארץ	דצמבר 2016	מכללת סמינר הקיבוצים	4 מפגשים בין השעות 09:30-14:30	אריה שמש 02-5085528

תהליכי תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית (תת"ח)

❖ **היקף :** 76 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכים ומטפלים מרצף השירותים בקהילה במחוזות צפון וירושלים

❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪

❖ **על הקורס :**

מטרות הקורס:

חשיפה לחשיבותה של תקשורת, והשפה המילולית והבלתי מילולית. הכרות עם לקויות בתקשורת והשפעתן על איכות חייו של האדם עם מש"ה לאורך חייו ובזקנתו. הכרות עם מאפיינים ואופנים תקשורתיים, במגוון שימושים והתאמות. תקשורת מיטבית ועזרי תת"ח ככלי עזר לשיפור איכות חייו של האדם הלא מילולי עם המש"ה. הכשרת המדריך/ מטפל להתאמת הסביבה למשתמש לצורך שיפור יכולות התקשורת (הושבה, ראייה, תפקודו במרחב, וכד')

בניית תפקידו של המדריך/ מטפל כתומך תקשורת יעיל, תוך העצמתו בתפקידו.

תכנים מרכזיים בקורס :

התפתחות שפה נורמלית ואב נורמלית; תקשורת בין אישית מילולית ולא מילולית. לקויות בתקשורת והשפעתן על איכות חיים ; שפת גוף, סימנים וג'סטות, סמלים, תמונות וציורים. תת"ח כאמצעי הבעה :

שימוש ובניית לוחות תקשורת, שימוש ובניית פלט קולי; הכרות עם תוכנות ייעודיות הכרות והתנסות בעבודה עם אייפד ככלי תקשורת שימוש בצידוד הפעלה : במתגים, ג'ויסטיק ועוד שימוש בתת"ח והקשר עם משפחת מקבל השירות- הדרכה ומשמעות

✦ **במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר**

✦ **במסגרת הקורס יערך סיור**

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז ההדרכה אלון, רח' זאב חקלאי 21 ירושלים	מדריכים מטפלים ממסגרות היום במחוז ירושלים	נובמבר 2016 ואילך	מכון טראמפ	12 מפגשים אחת לשבועיים, בין השעות 9:30-14:30	הודא אבו סואי 02-5085347
מכללת תלתן רח' העצמאות 65 חיפה	מדריכים מטפלים ממסגרות היום במחוז צפון	נובמבר 2016 ואילך	מכון טראמפ	12 מפגשים אחת לשבועיים, בין השעות 9:30-14:30	תמי רייזנר 04-8619164

היכרות עם ההתפתחות המינית-חברתית של האדם עם מש"ה

- ❖ **היקף :** 60 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** מדריכים ומטפלים מרצף מסגרות היום בקהילה, מחוזות מרכז ודרום
- ❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪
- ❖ **על הקורס :**

מטרת הקורס להגביר את מודעות משתתפי הקורס ומקומם כשותפים בתהליך החינוך המיני-חברתי של האדם עם מוגבלות שכלית, לברר את העמדות האישיות שלהם ביחס למיניות האדם עם מוגבלות שכלית, ולהתמודד עם דילמות סביב נושא זה במעגל חייו. בנוסף, להציג נהלים וחוקים ביחס לנושא במסגרות הטיפול.

תכנים עיקריים :

אני וגופי, תקשורת וזוגיות, עיצוב והבהרת עמדות של מטפלים בנושא אהבה, מיניות וזוגיות בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית, פוטנציאל ומימוש באדם עם מוגבלות שכלית בהקשר לזוגיות ומיניות, מיניות וחוק בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית, ומניעת ניצול מיני. ניתוח מקרים וגיבוש דרכי התמודדות עם בעיות.

✦ **במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר**

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
קמפוס סמינר הקיבוצים	מדריכים ומטפלים מרצף מסגרות היום בקהילה	נובמבר 2016 ואילך	מכללת סמינר הקיבוצים	10 מפגשים, פעם בשבועיים, 9:00-14:00	הדס אביסדרס 03-5125526
מכללת שבירו, באר שבע	מדריכים ומטפלים מרצף מסגרות היום בקהילה	נובמבר 2016 ואילך	מכון טראמפ	10 מפגשים, פעם בשבועיים, 9:00-14:00	ליז דוד 08-9572709

מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי

❖ **היקף :** 76 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה, מחוז ירושלים

❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪

❖ **על הקורס :**

מטרות הקורס:

להעלות את המודעות בקרב המדריכים והמטפלים לאיכויות הייחודיות של הפנאי; רכישת מיומנויות הדרכה בסיסיות בתחומי העשרה והפנאי הרלוונטיים לאוכלוסייה עם מוגבלות שכלית; להיחשף למגוון פעילויות העשרה ופנאי על מנת להרחיב את רפרטואר המדריכים בתחום.

תכנים מרכזיים בקורס :

פנאי כחוויה אישית, פנאי ואיכות חיים, עקרונות הפנאי : בחירה חופשית, גיוון, ניסוי וטעייה, הנאה וטיפוח; התנסות חווייתית בתחומי הפנאי: אמנות פלסטית, משחקיה, משחקי חברה ונופש פעיל, בישול וגינון, משחקי דרמה, צילום, הומור, תנועה וכד'.

✦ **במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר**

✦ **במסגרת הקורס יערך סיור**

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז "שלווה", דרך שלווה 1, ים	מדריכים ומטפלים מרצף מסגרות היום בקהילה, מחוז ים	נובמבר 2016 ואילך	מכון מגיד	13 מפגשים אחת לשבוע בין השעות 9:00-14:00	הודא אבו סואי 02-5085347

מפגשי למידה מקצועיים למדריכי סביבה תומכת

❖ **היקף :** 25 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכי סביבה תומכת וותיקים וחדשים **מכל רחבי הארץ**

❖ **עלות :** 150 ₪

❖ **על המפגשים :**

מטרת המפגשים להעשיר את המדריכים תוך למידת עמיתים חווייתית , והעלאת סוגיות ודילמות מעבודתם בשטח.

תכנים :

- חשיפה לתוצרי קבוצת הלמידה- אוגדן סביבה תומכת
- אירועים חריגים וחווות דיווח
- תקשורת- חשיבותה, קשיים בתקשורת והשפעתם, פער שפתי - תרבותי
- מיניות וזוגיות בקרב אנשים עם מש"ה
- אורח חיים בריא ופעיל

✦ **המפגשים אינם מוכרים לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז שיתופים, מושב בית יהושע	מדריכי סביבה תומכת חדשים וותיקים מרחבי הארץ	דצמבר 2016 ואילך	מכון טראמפ	5 מפגשים לאורך השנה בין השעות 09:30-14:00	טופס רישום ומידע ישלח בהמשך טלי אלון 02-5085523

סדנאות "תראו אותי!"

העלאת המודעות להופעה חיצונית בקרב אנשים עם מש"ה

- ❖ **היקף :** 20 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** מדריכים, מקבלי שירות ומשפחות במסגרות התעסוקה.
- ❖ **דמי השתתפות :** 1,000 ₪ למסגרת
- ❖ **על התוכנית :** לנראותו של אדם, השפעה מרחיקת לכת ומחוללת פלאים על היחס של העולם כלפיו ועל היחס שלו לעצמו. בפי חז"ל: "כבודו של אדם בגדו" – שמות רבה י"ח. אנשים עם מוגבלות שכלית מזוהים לא פעם בשל המראה השונה והלא מטופח שלהם. הדבר נובע מסיבות מגוונות ביניהן חוסר מודעות אישי, הורי וכד'; חוסר הקפדה ועקביות בנושא היגיינה; רצון של המטפלים בהם לגונן עליהם; חיסכון כספי, ועוד.
- ❖ **מטרות התוכנית:**
 - העלאת המודעות לשיפור ההופעה החיצונית של מקבלי השירות, בקרב האנשים עצמם, הצוותים והמשפחות, במטרה לעודד הסתכלות שוויונית וכדי לקדם את שילובם במארג החיים החברתי והתעסוקתי, תוך חיזוק דימויים העצמי.
 - ❖ חיזוק המסגרת כמקום בעל קוד לבוש הולם. קביעת מדדים אובייקטיביים בנושא ההופעה החיצונית בהקשר התעסוקתי/ פנאי וכד'.

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

✦ **סדנאות פנים מסגרתיות המיועדות לצוות וחניכי המסגרת בלבד**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש רכסים	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרביס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש חדרה	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרביס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש לוד	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרביס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש מרכז סבא, אלווין ירושלים	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרביס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש שקל, ירושלים	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרביס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש קריית גת	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרביס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

קורסי "התערבות מכילה" למסגרות

❖ **היקף :** 61 ש"ש

❖ **קהל היעד :** צוותים ממסגרות היום בקהילה

❖ **דמי השתתפות :** 100 ₪ למשתתף

❖ **על הקורס :**

ילדים ובוגרים רבים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מתמודדים עם בעיות התנהגות לצד הקושי האינטלקטואלי. התפרצויות והתנהגויות מסכנות, עלולות להכניס את כל הסביבה למצב חירום.

מטרת הלמידה היא לצמצם את "מצבי החרום", הן מבחינת העוצמות האובייקטיביות של ההתפרצויות והן מבחינת החוויה של הנוכחים.

על פי גישת ההתערבות המכילה, ניתן להתמודד עם ההתנהגות המתגרת תוך כדי שמירה על כללים בסיסיים של מוסר, חמלה אנושית ונורמות טיפוליות, ולסיים את האירוע במינימום זמן ובדרך המכבדת את המתפרץ, אשר אינה משאירה אצלו משקעים ומפחיתה את הסיכוי להתפרצויות נוספות.

מטרת התוכנית:

להעניק כלים פיזיים ומנטאליים לאנשי הצוות כדי להרגיע את עוצמות התגובה של המטופל על מנת להפחית במספר ההתפרצויות, אורכן ותדירותן, ולהכשיר את הצוות לפתרון יעיל ומכיל תוך שימוש מינימאלי בהתערבות פיזית.

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

✦ **קורס פנים מסגרת המיועד לצוות המסגרת בלבד**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז יום נתיבות	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
שלווה מסגרת יום שהות ארוך	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

התערבות מכילה- המשך

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
שיח סוד מסגרת יום שהות ארוך	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש בית יעקב	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
ניצנים יום שהות ארוך אשדוד	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
צח"ר כוכב הצפון	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש שילובים קרית אתא	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש עכו	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש רמת גן	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש פתח תקווה	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מרכז יום בית עמיחי הוד השרון	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

סדנאות סנגור עצמי למסגרות

❖ **היקף :** 47 ש"ש

❖ **קהל היעד :** צוותים וחניכים במסגרות היום לגילאי 21 + בקהילה

❖ **דמי השתתפות :** 100 ₪

❖ **על הסדנה :**

מטרת הסדנה להקנות לכל מעגלי המסגרת : חניכים וצוות הכרות עם מושגי יסוד בסנגור עצמי, למידה של עקרונות וערכים בתפיסת העולם המונחת בבסיס הסנגור העצמי לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, ופיתוח תכנית עבודה הנגזרת מעקרונות אלו.

תכנים מרכזיים : הסדנה תעניק ידע בנושאים כגון : הגדרת סנגור עצמי, סוגי מסנגרים, בחינת עמדות אישיות ומקצועיות בנושאים רחבים הקשורים לעולם התוכן של סנגור עצמי לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

במהלך הסדנה נקדיש זמן לדיון במקרים ובדילמות הקשורות ליישום הגישה. הסדנה היא חווייתית ותכלול התנסויות אישיות וקבוצתיות.

כחלק אינטגרלי מיישום התכנית תינתן הדרכה וליווי בהקמת קבוצת מסנגרים עצמיים מקרב חניכי המסגרת.

✦ **הסדנאות אינן מוכרות לגמול**

✦ **סדנאות פנים מסגרתיות המיועדות לצוות וחניכי המסגרת בלבד**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש תלמים, מגידו	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	מאיה גולדמן	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש רמלה	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	מאיה גולדמן	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש דימונה	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	מאיה גולדמן	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש אחיקם, ת"א	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
טרם נקבע	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
טרם נקבע	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

הכשרת רכזי תעסוקה נתמכת חדשים

- ❖ **היקף :** 130 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** רכזי תעסוקה נתמכת חדשים או שטרם עברו קורס זה **מכל רחבי הארץ**
- ❖ **עלות הקורס :** 500 ₪
- ❖ **על הקורס :**

קורס נרחב אשר יקנה למשתתפים ידע, מיומנויות וכלים לביצוע תפקידו של רכז תעסוקה נתמכת.

תכנים המרכזיים :

מטרות התעסוקה הנתמכת, ע"פ מדיניות האגף לטיפול באדם עם מש"ה
הכרות עם מגמות בעולם התעסוקה העולמי והארצי
איתור, מיון והכשרת מועמדים
מציאת מקומות עבודה ופתוח קשרי מעסיקים
הכרות עם חוקי עבודה בכלל וההסדרים החוקים בתחום התעסוקה לאנשים עם מוגבלות
תהליך ההשמה, יציבות וקידום של משתקמים בעבודה
עבודה במערכת מרובת ממשקים
מיומנויות: ניהול זמן, מו"מ, ניתוח עיסוקים וסביבת עבודה

✦ **במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר**

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
"שביט הדרכה" בצלאל 8 ר"ג	רכזי תעסוקה נתמכת חדשים או שטרם עברו קורס זה	נובמבר 2016 ואילך	מכון שיפור	25 מפגשים בין השעות 09:30-14:30	טפסי רישום ומידע ישלחו בהמשך דני כץ 02-5085527

מפגשי למידה מקצועיים לרכזי תעסוקה נתמכת וותיקים

❖ **היקף :** 25 ש"ש

❖ **קהל היעד :** רכזי תעסוקה נתמכת וותיקים שעברו קורס הכשרה בסיסי, **מכל רחבי הארץ**

❖ **עלות:** 150 ₪

❖ **על המפגשים :**

חמישה מפגשי למידה מקצועיים בנושאים שונים הקשורים לעולם התוכן של התעסוקה הנתמכת :

❖ **תכנים –**

- סוגיות באתיקה של תעסוקה נתמכת
- תחכים ותחקיר באירועים חריגים בתעסוקה נתמכת
- סוגיות של סיכון מול עצמאות
- שימוש מושכל בתחבורה ציבורית
- מודלים שונים של תעסוקה נתמכת
- סוגיות בניוד על רצף התעסוקה

בכל מפגש ישולבו תיאוריה והתנסות סדנאית חווייתית, העלאת סוגיות ודילמות מהשטח תוך למידת עמיתים.

✦ **המפגשים אינם מוכרים לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
בית דורון, רח' הראשונים ר"ג	רכזי תעסוקה נתמכת וותיקים	דצמבר 2016 ואילך	מכון שיפור	5 מפגשים בין השעות 09:30-14:30	טפסי רישום ומידע ישלחו בהמשך דני כץ 02-5085527

מפגשי למידה מקצועיים למנהלי מרכזי יום טיפול סיעודיים, 21 +

❖ **היקף :** 25 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מנהלי מרכזי יום טיפולים סיעודיים לגילאי 21 + מכל רחבי הארץ

❖ **עלות :** 150 ₪

❖ **על המפגשים :**

מטרת המפגשים להעשיר את המנהלים תוך למידת עמיתים חוויתית , והעלאת סוגיות ודילמות מעבודתם.

תכנים :

- תוכניות אישיות
- סגור עצמי ושיתוף לקוחות – הזדמנויות, אתגרים והשלכות
- עבודה עם משפחות
- מיניות האדם הטיפולי סיעודי
- הכללה ושילוב
- הגברת המודעות לשיפור ההופעה החיצונית- לבוש, היגיינה, טיפוח

✦ **המפגשים אינם מוכרים לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
בית דורון, רח' הראשונים ר"ג	מנהלי מרכזי יום חדשים וותיקים מרחבי הארץ	דצמבר 2016 ואילך	מכון מגיד	5 מפגשים לאורך השנה בין השעות 09:30-14:00	טופס רישום ומידע ישלח בהמשך דני כץ 02-5085527

מפגשי למידה מקצועיים לרכזי סביבה תומכת

❖ **היקף :** 25 ש"ש

❖ **קהל היעד :** רכזי סביבה תומכת וותיקים וחדשים **מכל רחבי הארץ**

❖ **עלות :** 150 ₪

❖ **על המפגשים :**

מטרת המפגשים להעשיר את הרכזים תוך למידת עמיתים חוויתית , והעלאת סוגיות ודילמות מעבודתם בשטח.

תכנים :

- הצגת תוצרי האוגדן- קבוצת למידה
- בניית תוכנית עבודה
- ניהול תקציב
- בניית תוכנית אישית מותאמת (עקרונות + סדנא)

★ **המפגשים אינם מוכרים לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז שיתופים, מושב בית יהושע	רכזי סביבה תומכת חדשים וותיקים מרחבי הארץ	דצמבר 2016 ואילך	מכון טראמפ	5 מפגשים לאורך השנה בין השעות 09:30-14:00	טופס רישום ומידע ישלח בהמשך טלי אלון 02-5085523

התערבות במשפחות למתבגרים עם מש"ה

- ❖ **היקף :** 72 ש"ש*
- ❖ **קהל היעד :** הקורס מיועד לצוות רב מערכתי הכולל : עו"ס ממחלקות רווחה, עו"ס בתי ספר, עו"ס ארגונים המפעילים מרכזי תעסוקה והשמה **ממחוז ירושלים**.
- ❖ **עלות הקורס :** 150 ₪
- ❖ **מטרות הקורס :**
 - פיתוח מומחיות בטיפול במשפחה במצבי מעבר מילדות לבגרות
 - פיתוח תפיסת עבודה משולבת של כל העוסקים בטיפול במתבגרים עם נכות התפתחותית ובני משפחותיהם- יצירת רצף טיפולי, פיתוח תפיסת המשפחה כשותפה מרכזית בתהליך הטיפול.
- ❖ **תכנים מרכזיים :**
 - תאוריות התפתחותיות
 - זהות עצמית
 - תלות ועצמאות
 - התפתחות חברתית מינית
 - המתבגר במערכת המשפחתית
 - המעבר לחיים בוגרים- מפגש המשפחה (שוב) עם החלום ושברו
 - התנהגות מאתגרת
 - זיהוי, איתור וטיפול בפגיעות בילדים ונוער
 - התייחסות לקושי היומיומי של העו"ס המטפל.
- ✦ **במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר**
- ✦ **היקף השעות כולל שעות תיאוריה ושעות פרקטיקום.**
- * **הקורס מוכר בחלקו לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ויצ"ו, רח' החלוץ 45, ירושלים	עו"ס כמצוין מעלה	דצמבר 2016	ביה"ס המרכזי לעובדים בשירותי הרווחה	12 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 09:00-14:30	טפסי רישום ומידע ישלחו בהמשך הודא אבו סואי 02-5085347

התערבות במשפחות לילדים עם מוגבלות שכלית בגיל הרך

❖ **היקף :** 72 ש"ש*

❖ **קהל היעד :** עו"ס העוסקים בתחום הגיל הרך במחוז מרכז כולל : עו"ס מהרשויות המקומיות, מעונות היום השיקומיים, המרכזים להתפתחות הילד של קופות החולים ומבתי החולים. עדיפות לעובדים עם ניסיון של שנתיים ומעלה. **הקורס מיועד למחוז מרכז.**

❖ **עלות הקורס :** 150 ₪

❖ **מטרות הקורס :**

- פיתוח מומחיות בטיפול במשפחה במצבי מעבר ומשבר עקב לידת ילד עם נכות התפתחותית.
- פיתוח תפיסת עבודה משולבת של כל העוסקים בטיפול בילדים בגיל הרך עם נכות התפתחותית ובני משפחותיהם- יצירת רצף טיפולי, פיתוח תפיסת המשפחה כשותפה מרכזית בתהליך הטיפול.

❖ **תכנים מרכזיים :**

- התפתחות משפחה ולידת ילד עם צרכים מיוחדים והשפעתה על המשפחה הגרעינית והמורחבת.
- התערבות בזמן משבר, התפתחת תקינה ואב נורמלית- מושגים ותפיסות עכשוויות
- Case Management יחסי הגומלין בין העו"ס למשפחה
- התמודדות העו"ס - התמודדות רגשית במפגש עם הנושא, כולל אובדן ומצבי משבר.

✦ **במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר**

✦ **היקף השעות כולל שעות תיאוריה ושעות פרקטיקום.**

* **הקורס מוכר בחלקו לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס המרכזי, לעובדי רווחה, הדר דימול, ר"ג	עו"ס כמצוין מעלה	ינואר 2017	ביה"ס המרכזי לעובדים בשירותי הרווחה	12 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 09:00-14:30	טפסי רישום ומידע ישלחו בהמשך אירית חן 03-5125737

היכרות עם עולם המוגבלות השכלית למתנדבים

- ❖ **היקף :** משתנה בהתאם לצרכי המסגרות והרשויות
- ❖ **קהל היעד :** מתנדבים העוסקים בהדרכה ובליווי של ילדים נערים ובוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות השונות בקהילה.
- ❖ **דמי השתתפות :** משתנה בהתאם למסגרות השונות.
- ❖ **על ההשתלמות :** זהו קורס מבוא המיועד להקנות בסיס לעוסקים בתחום.
- מטרת ההשתלמות** הינה הקניית מושגי יסוד בתחום הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית הכרת מאפיינים פסיכולוגיים, חברתיים של אוכלוסייה על מוגבלות שכלית התפתחותית והכרת הערכים המנחים את הטיפול באוכלוסייה.

✦ ההשתלמות אינה מוכרת לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מבשרת ציון	מתנדבי שנת שירות	נובמבר 2016 ואילך	מכללת סמינר הקיבוצים	6 מפגשים בימי ג' בין השעות 09:00-13:00	תמר להבי 02-5650141
ביתר עילית	מתנדבות צעירות	דצמבר 2016 ואילך	מכון מגיד	4 מפגשים בשעות אחה"צ/ערב	ענבל לוריא 02-5085387
מועצה אזורית משגב	מתנדבי המועצה	דצמבר 2016 ואילך	טרם נקבע	4 מפגשים בשעות אחה"צ/ערב	ענת שפרלינג 04-8619167

תכנית להשתלבות חניכים עם מוגבלויות בתנועות הנוער

ילדים עם צרכים מיוחדים הם חלק מקהל היעד של תנועות הנוער והשתלבותם משפיעה לטובה עליהם ועל כלל החניכים. ההכרות האישית שוברת חומות של סטיגמות ודעות קדומות ומחנכת לערכים שישפיעו על התנהגותם של כלל החניכים כלפי אנשים עם מוגבלויות גם בבגרותם.

מטרות התכנית :

יצירת מהלך התפתחות וגדילה של חניכים עם מוגבלות בתוך תנועות הנוער בדומה לתהליך ההתפתחות והגדילה של כלל חניכי התנועות.

הגדלת מספר חניכים עם מוגבלות המשולבים בתנועות והגדלת מספר תנועות הנוער המאפשרות שילוב מובנה.

ביסוס פלטפורמה ארגונית ותכנית שתאפשר השתלבות מיטבית של חניכים עם מוגבלות בתנועות לאורך שנים.

יצירת עמדות חיוביות כלפי אנשים עם מוגבלות בקרב כלל חניכי תנועות הנוער – אזרחי המחר !

קהל יעד : כלל מדריכי התנועה, מדריכי הקבוצות המיוחדות, מטה התנועה, רכזים מלווים בשטח, פורום הרכזים המובילים את התחום בתנועות. **מטרות מערך ההכשרות :**

1. חשיפה של כלל חניכי התנועה, לעולמם של ילדים עם צרכים מיוחדים.
2. מתן כלים להדרכת חניכים מיוחדים .
3. מתן כלים למדריכים להיות "שגרירים" של האוכלוסייה אל מול התנועה והקהילה.
4. הטמעת הגישה וההבנה שהחניכים המשולבים הם חלק בלתי נפרד ממטה התנועה .
5. מתן כלים לרכזים לליווי המדריכים ותכניות השילוב השונות בשטח .

תכנים עיקריים : פעולה מכינה להשתלבות, מאפייני לקויות, בניה והתאמה של פעולות, היערכות לטוילים, היכרות עם חוקים רלוונטיים, היכרות עם מעגלים שונים הקשורים בעולמו של החניך, התמודדות עם גיל ההתבגרות, הכנה לפרידה ועוד.

לתוכנית שותפים קרן שלם, אשלים- ג'וינט, משרד הרווחה, משרד החינוך, מועצת תנועות הנוער, ומרכז השלטון המקומי.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
תנועות נוער בכל רחבי הארץ	חניכים, מדריכים רכזים ואנשי מטה מתנועות הנוער השונות	במהלך שנה"ל	מגוון מרצים	לאורך כל השנה	אורית תמרי מנהלת התוכנית 052-4213385

אבחנה כפולה –

אנשים המתמודדים עם מוגבלות שכלית והפרעה נפשית

❖ **היקף :** 28 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר שני מתחומי הרווחה, הבריאות והחינוך, אוניברסיטת חיפה.

❖ **על הקורס :**

אוכלוסיית האנשים המתמודדים עם אבחנה כפולה- מש"ה והפרעה נפשית, מוערך בכ- 40% מכלל האנשים עם מש"ה. מש"ה מעלה את הסיכון להפרעות נפשיות פי ארבעה ומלווה בצמצום פעילות יומיומית, ביחסי אנוש ובאפשרויות להגשמה עצמית. באופן פרדוקסלי, הסיכון המוגבר מלווה בנגישות פחותה של שירותי בריאות נפש.

מטרות הקורס : להעלות את המודעות ולקדם בקרב נותני שירותים בתחום בריאות הנפש ידע והבנה של האתגרים הנפשיים, הרגשיים והחברתיים של אנשים עם אבחנה כפולה.

תכנים מרכזים :

- מבוא למוגבלות שכלית התפתחותית ולאבחנה
- התנהגות מאתגרת – הגדרה, גורמים מאפיינים ודרכי התמודדות, עקרונות עבודה וניתוחי מקרים
- סקירת הפרעות נפשיות שכיחות בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית (אבחנה כפולה)
- אטיולוגיה, הערכה וטיפול נפשי ותרופתי
- תחושה והתנהגות
- תקשורת תומכת וחליפית
- תמיכה למשפחות
- מין מיניות והתנהגות

מתכונת ההוראה בקורס היא על פי מודל ההנחיה המשותפת (Co-teaching). על כן

ישולבו בקורס מרצים ואנשי מקצוע אשר יציגו נקודות מבט שונות.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוניברסיטת חיפה	סטודנטים לתואר שני מתחומי רווחה, בריאות חינוך, שומעים חופשיים מתחום הטיפול באדם עם מש"ה	סמסטר ב' תשע"ז 8.3.17	אוניברסיטת חיפה, החוג לבריאות נפש קהילתית בשיתוף מכון טראמפ, בית איזי שפירא	ימי ד' 10:00-12:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122 דקלה שמילוביץ אוני' חיפה 04-8240285

תזונת האדם עם הצרכים המיוחדים

❖ **היקף:** 28 ש"ש

❖ **קהל היעד:** סטודנטים לתואר ראשון בחוג למדעי התזונה, האוני' העברית, הפקולטה לחקלאות, רחובות.

❖ **על הקורס:**

שנה רביעית לקורס ייחודי בתחומי הקורס בשיתוף יחידת הבריאות של האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית במשרד הרווחה ובתמיכת קרן שלם. אוכלוסיית בעלי צרכים מיוחדים, הינה אוכלוסייה החשופה לריבוי בעיות הקשורות בתזונה מטעמים אורגניים וסביבתיים. יתר על כן, בעלי צרכים מיוחדים נוטים לפתח תחלואה נלווית הדורשת מצידה התערבות תזונתית. הטיפול התזונתי באוכלוסיות אלה נמצא יעיל וחיוני לשיפור המצב התזונתי-בריאותי, אולם הדרך להשגתו רוויה מכשולים ומהווה אתגר משמעותי עבור הדיאטנים.

❖ **מטרות הקורס:**

הבניית שינוי משמעותי בעמדות כלפי אוכלוסיית האדם עם מוגבלות שכלית ובעלי צרכים מיוחדים שיפור משמעותי בידע הכללי ובידע הקשור בנושאי תזונה ובריאות בקרב אוכלוסיה זו, מתן כלים בסיסיים לקראת הכשרה מעשית בתזונה קלינית, אשר יאפשר עבודה מקצועית וראויה של דיאטנים עם אוכלוסייה ייחודית זו, על גווניה השונים.

❖ **תכנים מרכזיים בקורס:**

הכרות לעומק את אוכלוסיית בעלי הצרכים המיוחדים מינקות ועד בגרות, הכרות עם מערך הטיפול התומך הרב מקצועי במוסדות השונים, באשפוז ובקהילה. הכרות עם ההיבטים השונים (אורגניים וסביבתיים) המשפיעים על תזונת האדם בעל הצרכים המיוחדים, הכרות עם מגוון הכלים לביצוע הערכה תזונתית אופטימאלית באוכלוסייה זו ובמצבים קליניים שונים. לימוד מערך הטיפול התזונתי במגוון בעיות שכיחותו אופייניות, חשיפה לפעילויות הקשורות בקידום בריאות בקרב אוכלוסיית בעלי צרכים מיוחדים.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
החוג למדעי התזונה, הפקולטה לחקלאות, רחובות	סטודנטים לתואר ראשון בחוג למדעי התזונה, שנה ג'	סמסטר ב' תשע"ז 1.3.17	הפקולטה לחקלאות, רחובות	ימי ד' 13:15-15:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

האסתטיקה של המוגבלות- תיאוריות ופרטקיטות בתרבות, באומנות ובקולנוע

❖ **היקף:** 52 ש"ש

❖ **קהל היעד:** תלמידי האקדמיה לאומנות ועיצוב, **בצלאל**

❖ **על הקורס:** בחינת הקשר בין תרבות אמנות ומוגבלות, תוך שימת דגש על המוגבלות השכלית. בחינת היבטים של ביטויים של מוגבלות בראי ההיסטוריה של האמנות, בקולנוע, בפרסום, בעיצוב ובתקשורת; סקירת מכלול יצירות של אמנים עם מוגבלויות בכל תחומי האמנות; התנסות ביצירה מתוך מוגבלות ככלי ביטוי אמנותי

❖ **תכנים עיקריים:**

סמסטר א'-שעורי מבוא לנושא המוגבלות בראי ההיסטוריה בתרבות המערב ולאסתטיקה של המוגבלות; סקירת פרויקטים המקדמים אמנים עם מוגבלויות וקמפיינים ומחקר לשינוי עמדות, סקירת ההיסטוריה של המוגבלות באמנות, אמנות של יוצרים עם מוגבלות שכלית: המוגבלות בקולנוע ובתקשורת, השיגעון בקולנוע, הקשר בין אמנות גאונות ומוגבלות: בטהובן, סוויפט, ואן גוך ואחרים;

סמסטר ב' - סדנאות בהשראת המוגבלות: התנסות בציור ופיסול בכיסוי עיניים, ציור בפה וברגל, מפגש ושיעור עם סהר פיק צייר עם תסמונת דאון ואמנים אחרים עם מוגבלויות נוספות, סיור ל"יד שרה" לבחינת עיצוב מוצרים לאנשים עם מוגבלויות; היצירה הקושי והכאב – מתן ביטוי יצירתי לתכנים אישיים של קשיים וכאב;

❖ **דרכי הוראה:** הוראה פרונטלית תוך שימוש במגוון עזרים מהקולנוע, הטלוויזיה, האינטרנט והעיתונות. דיונים וכתובת עבודה תיאורטית הנוגעת לתכני הקורס; סדנאות מעשיות משולבות בעזרים מיוחדים להתנסות ביצירה מתוך מוגבלות, סיורים ועבודה על פרויקט הגמר - עיצוב "פסלים חיים" בשיתוף אנשים עם מוגבלות שכלית.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
האקדמיה לאומנות ועיצוב, בצלאל	כלל הסטודנטים בבצלאל	30.10.16	האקדמיה לאומנות ועיצוב, בצלאל	ימי א' 16:00-18:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית

❖ **היקף :** 30 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון ושני מהמחלקות השונות בפקולטה למדעי הבריאות באוניברסיטת אריאל.

❖ **על הקורס :**

אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מהווים אוכלוסיית שוליים בחברה ולכן אינם מקבלים התייחסות שוויונית בתחומים רבים, ביניהם הטיפול הרפואי והטיפול בתחומי מקצועות הבריאות. **מטרת הקורס** לחשוף בפני סטודנטים שהינם אנשי טיפול עתידים, את עולמו של האדם עם המש"ה לעלות את המודעות לצרכיו הייחודיים, ולהקנות כלים לדרכי טיפול מיטביות. כל זאת על מנת לקדם את השירותים הניתנים לאוכלוסייה זו.

❖ **תכנים מרכזיים :**

הגדרות ומושגי יסוד בנושא מש"ה, אטיולוגיה של מש"ה, תסמונות מוכרות עקרונות עבודה עם אנשים עם מש"ה, פיזיותרפיה, תזונה, וסיעוד מותאמים לאוכלוסייה תקשורת מותאמת כולל הנגשה קוגניטיבית ופישוט לשוני, ריפוי בעיסוק, הטיפול במוסיקה וטיפולים נוספים - הידרותרפיה, רכיבה טיפולית שילוב וההכלה בחברה של אנשים עם מש"ה הורות לילדים עם מש"ה מפגש עם אנשים עם מוגבלות התפתחותית סיורים להכרת מסגרות של אנשים עם מש"ה

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוניברסיטת אריאל	סטודנטים לתואר ראשון ושני בפקולטה למדעי הבריאות	סמסטר ב' תשע"ז 14.3.17	אוניברסיטת אריאל	ימי ג' 17:00-18:30	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

חינוך לאומנות וליצירותיות בקרב תלמידים עם מש"ה

❖ **היקף :** 56 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים במסלול לחינוך מיוחד במכללת בית ברל.

❖ **על הקורס :**

להתנסות באמנות וטיפול יצירותיות תרומה משמעותית לאיכות חייו של התלמיד עם מוגבלות שכלית התפתחותית. בפעילויות המשלבות אמנויות וטיפול יצירותיות יש פוטנציאל להשפיע על הדימוי העצמי, עמידות רגשית, תחושת שייכות חברתית, אוטונומיה, העצמה פסיכולוגית אישית וכישורים קוגניטיביים. לתת ביטוי לעולם פנימי חבוי, לעקוף חסכים ומוגבלויות פיזיות.

❖ **מטרות-**

- הגברת המודעות לתרומה של פיתוח היצירותיות לתלמידים עם מש"ה.
- העמקת המודעות לחוויה והחשיבות שבעשייה האומנותית לאנשים עם צרכים מיוחדים.
- פיתוח ידע והרחבת מניפת האפשרויות ביישום רעיונות, אמצעי המחשה וטכניקות.
- העלאת תחושת המסוגלות של סטודנט, שאינו מומחה לתחום, לעסוק בטיפול יצירותיות.

❖ **תכנים עיקריים-**

- היכרות עם העשייה האומנותית בתחום "אמנות החריג" [אאוטסיידר ארט] בארץ ובעולם.
- הרצאות בתולדות האמנות להעשרה ופיתוח חשיבה יצירתית
- היכרות עם הפעילות באמנות של אנשים עם מש"ה: תערוכות, פרויקטים, חינוך.
- הצגת נושאים תוך שימוש במקורות השראה שונים [מוסיקה, סרטים, טקסטים, אגדות]
- העמקת הידע עם חומרים שונים, ומגוון האפשרויות והטכניקות הגלומות בהם.
- התאמתן של טכניקות עבודה למגבלות פיזיות, קוגניטיביות והתנהגותיות כולל פתרונות לעבודה ובניית כלי עבודה.

❖ **דרכי הוראה-**

- הרצאות עיוניות
- סדנאות פעילות של יצירה ועשייה אומנותית
- לימוד טכניקות מיוחדות המתאימות לאוכלוסייה
- סיור מודרך במסגרות רלוונטיות
- הרצאות אורח בתחומים ספציפיים
- פרויקט בקהילה

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
---------------	---------	------------------	------------	----------------	--------

מכללת בית ברל	סטודנטים לחינוך מיוחד	סמסטר א' 2.11.16	מכללת בית ברל	ימי ד' 16:15-17:45	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122
---------------	-----------------------	------------------	---------------	--------------------	--------------------------------

סנגור עצמי של ילדים ונוער עם מש"ה

❖ **היקף :** 30 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים לחינוך מיוחד, וסטודנטים בתוכנית הסבת אקדמאים, **המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון.**

❖ **על הקורס :**

הסנגור העצמי וההכוונה העצמית מהוות יעדים מרכזיים בחייהם של אנשים. עבור אנשים עם מוגבלות שכלית, פעולות אלה קשות במיוחד. ילדים ותלמידים אלו, מעצם מאפייניה הראשוניים והמשניים של הלקות, מתקשים לפתח את יכולת הכוונה עצמית ולסנגר על עצמם באופן יעיל בסביבה הבית ספרית, בסביבה המשפחתית ובקהילה.

❖ **מטרות הקורס :** קידום מודעות המורים והגננות העתידיים והקניית כלים בהוראה כדי שיוכלו לטפח ולפתח את מיומנויות ההכוונה העצמית והסנגור העצמי של תלמידים עם מוגבלות שכלית על מנת שיוכלו לקבל על עצמם את האחריות על חייהם, תוך ציפייה שיהיו שותפים פעילים להחלטות ולתוכניות הנוגעות להם, וידעו לייצג את עצמם ואת האינטרסים שלהם בבית הספר, במשפחה ובקהילה.

❖ **נושאים מרכזיים בקורס:**

הגדרות עדכניות למוגבלות שכלית, הכרת מודל התמיכות הגדרת והתפתחות מושג הסנגור עצמי, הכוונה עצמית במשפחה בבית הספר ובקהילה, תפקיד המורה כמסנגר קהילתי

דרכי הוראה : הרצאות, סדנאות לפיתוח מודעות עצמית, מפגש עם קבוצת מסנגרים עם מש"ה, סיורים במסגרות יום בקהילה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מכללת גבעת וושינגטון, קבוצת יבנה	כמצוין מעלה	סמסטר א' תשע"ו 2.11.16	המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון	ימי ד' 13:45-17:15	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

סנגור עצמי של ילדים ונוער עם מש"ה

❖ **היקף :** 30 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מורות, במרכז ההשתלמויות, סמינר הלכות בית יעקב, מודיעין עילית

❖ **על הקורס :**

סנגור עצמי מהווה מודל מרכזי להעצמת ילדים ובוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. הסנגור העצמי מקנה לאדם עם מוגבלות שפה של זכויות, תחושת מסוגלות וחוויה של שוויון הזדמנויות להגשמה ולמימוש עצמי. הקורס מכוון להטמיע בקרב עובדות ההוראה במגזר החרדי תפיסה חיובית ביחס לאוכלוסיית בעלי המש"ה. המפגשים יקנו את המשמעות של הסנגור העצמי ביחס לאדם בכלל וביחס לבעלי מש"ה בפרט, ויעשירו את המודעות לבעלי מוגבלויות כחלק שווה ערך במרקם החברתי. החזון העומד בבסיס קורס זה מתמקד בתיווך שיעניקו עו"ה לבעלי מש"ה מתוך אמון וחיבור פנימי. תוך זה, יוביל להעצמת יכולות הבחירה האישית של בעלי מש"ה, ולהגברת האוטונומיה והאקטיביות בניהול חייהם. היעד המרכזי בקורס הוא הכשרת המחנכת כמעצימה את כלל חניכיה ואת בעלי המוגבלויות כחלק מהם, באמצעות סנגור עצמי ושיח הכלה וקבלה.

❖ **תכנים :**

משמעות הסנגור העצמי של אנשים עם מוגבלויות, שוויון, אוטונומיה ומימוש עצמי
הסנגור העצמי על פי ערכי היהדות, ובהתאמה לקהילה החרדית
תהליכי הזדהות והטמעה של יסודות הסנגור העצמי בקהילת עו"ה החרדיות
יישומים בסנגור עצמי בחיי היום יום

❖ **דרכי הוראה :**

סדנאות

התנסות בפעילות משותפת עם בעלי מש"ה

למידה פרונטלית

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
סמינר למורות ולגננות הלכות בית יעקב, מרכז ההשתלמויות	כמצוין מעלה	סמסטר ב' תשע"ז 24.1.17	מרכז ההשתלמויות, סמינר הלכות בית יעקב	ימי ג' 19:20-22:10	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

קידום פתיחות ורכישת מיומנויות התערבות בגישת למידה משתפת, מבוססת PBL

- ❖ **היקף :** 50 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון בריפוי בעיסוק, אוני' חיפה
- ❖ **על הקורס :**
- ❖ **רציונל ומטרות -** להביא את הסטודנטים לתהליכי חשיבה עצמאית ויצירתית ופתרון בעיות, תוך למידה שיתופית ומשתפת והתמודדות עם דילמות בתהליך הטיפול, עם מגוון אנשים ומגוון קשיים תפקודיים, תוך מתן דגש על אנשים עם מש"ה. לקדם פתיחות ותחושת מסוגלות של הקלינאים של מחר לטפל גם באנשים עם מוגבלויות מורכבות בדגש על אנשים עם מש"ה.
- ❖ **תכנים עיקריים -** הקורס ישלב למידה תיאורטית של האוכלוסייה ומאפייניה הייחודיים, בד בבד עם למידה והתנסות במיומנויות קליניות, תוך שילוב מפגשים עם אנשים עם מש"ה ובני משפחותיהם בתהליך הלמידה.
- ❖ **דרכי הוראה -** הקורס יילמד בגישה של פתרון בעיות, בקבוצות קטנות, כשכל קבוצה תפגוש ותלווה אדם עם מש"ה, על כל מאפייניו הייחודיים. מטרת הקבוצה תהיה להגדיר ביחד עם האדם ובהתאם ליכולתו, תחומים בחייו בהם ניתן לסייע לו להגביר את השתתפותו. יחד עם האדם יבנו הסטודנטים פרופיל עיסוקי ועל בסיס הערכה מקיפה, יבנו פרופיל של יכולותיו. ביחד עם האדם, יגדירו עבורו מטרות ויבנו תוכנית התערבות. בהנחיית איש מקצוע שילווה את התהליך, יסקרו את התוכנית ויבקרו את תהליך הלמידה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
החוג לריפוי בעיסוק, אוני' חיפה	סטודנטים לתואר ראשון, ריפוי בעיסוק	סמסטר א' תשע"ז 1.11.16	אוני' חיפה	ימי ג' 10:00-14:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

דרכי התערבות בעבודה עם אנשים עם מש"ה ומשפחותיהם

❖ **היקף :** 28 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית, שנים ב' וג', האוניברסיטה העברית.

❖ **על הקורס :**

הקורס יעסוק בהכרות עם אוכלוסיית האנשים עם המש"ה ובני משפחותיהם..

❖ **מטרות הקורס :**

בשנים האחרונות העבודה עם אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מתקבלת כתחום חשוב ומרכזי מאד בעבודה סוציאלית. מחויבותו המקצועית של העובד הסוציאלי הינה לתרום לאיכות החיים ורווחת האדם עם המוגבלות ובני משפחתו. העובד הסוציאלי מתבסס בעבודתו על העמדה הערכית העדכנית אשר מכירה בכוחות הפרט ומתמקדת בשיח זכויות של אנשים אלה. בסיוורים ובהרצאות נלמד על דרכי התערבות עם בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית ועל דרכי התערבות עם בני משפחותיהם. נכיר את מעגל החיים המשפחתיים שמשתנה בלידת ילד עם מוגבלויות התפתחותיות ועד לאדם המבוגר המוגבל שכלית התפתחותית.

❖ **נושאים מרכזיים בקורס:**

היבטים רגשיים של האבחון גנטי בהריון ולאחר לידה, אחאות והורות לילד עם מש"ה, עמדות כלפי אנשים עם מש"ה, תהליך אבחון ורצף שירותים בקהילה.

❖ **דרכי הוראה :** הרצאות, סרטים, סיורים, הכרות עם מספר מסגרות בירושלים, מרצים אורחים שהינם אנשי מקצוע שעובדים עם האוכלוסייה, מפגשים עם אנשים עם מש"ה ובני משפחה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית	סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית, שנים ב' וג'	סמסטר ב' תשע"ז 28.2.17	האוניברסיטה העברית	ימי ג' 8:30-10:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

מוגבלות שכלית התפתחותית – היבטים אישיים, משפחתיים וחברתיים

❖ **היקף :** 28 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים בתכנית ההשלמה לתואר שני בעבודה סוציאלית, ביה"ס לעבודה

סוציאלית אוני' בר אילן

❖ **על הקורס :**

מטרת הקורס היא לחשוף את הסטודנטים להיבטים האישיים, המשפחתיים והחברתיים בהתמודדות עם מוגבלות שכלית התפתחותית. במהלך הקורס ידונו מושגים, גישות ומודלים של מוגבלות, על מנת לפתח מודעות לתהליך שעובר הפרט ומשפחתו לאורך מהלך החיים. כמו כן ידונו נושאים הקשורים להדרה, הכלה, השתתפות חברתית וסנגור עצמי בצד השיח אודות זכויות אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בחברה המודרנית.

❖ **נושאים מרכזיים בקורס:**

מוגבלות שכלית התפתחותית – סקירה

עמדות החברה כלפי אנשים עם מוגבלות שכלית בפרספקטיבה היסטורית

המודל הביו- פסיכו- חברתי לעומת המודל הרפואי

מודלים אישיים ומשפחתיים של התמודדות עם נכות ומחלה

דרכי הוראה : הרצאות ודיונים תיאורטיים, מרצים אורחים, סיור במסגרת יום

בקהילה, צפייה בסרטים.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס לעבודה סוציאלית, הפקולטה לרווחה ולבריאות, אוני' בר אילן	סטודנטים לתואר ראשון	סמסטר א' תשע"ז 7.11.16	אוני' בר אילן	ימי ב' 14:00-16:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

"סביבות מקדמות בריאות" תכנון מבנה לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

❖ **היקף :** 130 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון, שנים ג' ד' בפקולטה לאדריכלות ובינוי ערים, **טכניון**.

על הקורס : הסטודיו יעסוק בסביבות מקדמות בריאות ובתכנון הכולל של מבנה מורכב עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. בתהליך התכנון נדון בסוגיות הנוגעות ל"מקום" ו"ליצירת מקום".

יושם דגש על האופן בו אנו חווים את החלל האדריכלי בדגש על יחסי אדם-סביבה ותוך התייחסות לתפיסה החושית בכלל ובקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בפרט. במסגרת הסטודיו יידונו החללים ש'בין לבין' - 'In Between Spaces' ומשמעויותיהם הייחודית בסביבות מקדמות בריאות. הסטודנט יידרש להתערבות אדריכלית הדנה בפרשנותו למקום ולפרוגרמה. ייבחן היחס בין המבנה לקונטקסט בו הוא נמצא ובין המבנה לקהילה. הסטודנט יידרש להתערבות אדריכלית הדנה בפרשנותו למקום ולפרוגרמה. ייבחן היחס בין המבנה לקונטקסט בו הוא נמצא ובין המבנה לקהילה.

הסטודנט יתנסה בפיתוח אדריכלי, בנייני, מערכתי וטכנולוגי של מבנה הנוגע לתחום הבריאות תוך מתן דגש להיבטים הנוגעים ליחסי אדם-סביבה ולרווחתם של המשתמשים במבנה. הסטודנט יבחן את היחס בין המבנה למרחב, תוך התייחסות לחוויה החושית של החלל ותוך התייחסות למקומו של הבניין ביחס לקהילה ולחברה.

הסטודנט יפתח רעיון תכנוני (קונספט) דרך פיתוח יכולת עבודה מופשטת ושימוש בכלי ייצוג מתאימים. הסטודנט ינתח את הקונטקסט בו הוא פועל ויעניק פרשנות אישית למקום ולפרוגרמה. הסטודנט ירכוש כלים לבניית תהליך תכנון מבוקר ומנומק בשלבי התכנון השונים.

דרכי הוראה : 10 שעות סטודיו שבועיות בשני מפגשים שבועיים בני 5 שעות שיכללו דיונים משותפים, הנחיות אישיות ותרגילי כיתה. שיטת העבודה תהיה באמצעות תרגילי תכנון שיחולקו באופן כללי לשלושה סבבים. כל שלב יסוכם בהגשת ביניים במסגרת הסטודיו. בנוסף, יתקיימו סיורים במסגרות והרצאות של אנשי מקצוע בתחום המש"ה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
פקולטה לאדריכלות ובינוי ערים, הטכניון	סטודנטים לתואר בוגר, שנים ג' ד'	סמסטר א' תשע"ז 26.10.16	הטכניון	ימי א' ו- ד' 14:30-19:30	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

מש"ה כאתגר ייחודי להתערבות בעבודה סוציאלית

- ❖ **היקף :** 28 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית, המכללה האקדמית, צפת.
- ❖ **על הקורס :** פעמים רבות זהותם המקצועית של אלו העובדים עם אנשים עם צרכים מיוחדים בכלל ועם מוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה) בפרט אינה ברורה. רבים מן העוסקים במלאכה מתקשים להגדיר את תפקידם ואת "כלי העבודה" העומדים לרשותם. בקורס הנוכחי ננסה לחפש תשובות לסוגיות אלה. נתמקד בתפקידו של העובד הסוציאלי ובתמיכות הנחוצות לאנשים בוגרים עם מש"ה ולבני משפחותיהם.
- ❖ **נושאים מרכזיים בקורס:** נכיר את האתגרים הייחודיים של העוסקים במחקר ובשדה, תוך דגש בנקודת מבטם של אנשים עם מש"ה ביחס לחייהם. נשווה בין מודלים תיאורטיים וגישות להתייחסות ונבחן כיצד חינוך שיקום וטיפול חוברים יחד כדי להציע פרספקטיבות חדשות להמשגה ולהתייחסות, בהתאם לצרכים הייחודיים העולים מן השדה. נכיר את האתגרים הייחודיים בעבודתו של העובד הסוציאלי בליווי ותמיכה של אנשים בוגרים עם מש"ה ובני משפחותיהם, תוך התייחסות לרמת הפרט, המשפחה, הקבוצה והקהילה ונתייחס הן לסוגיות מחיי היום יום והן לסיוע והתערבות בצמתים משמעותיים ובמשברים.
- ❖ **דרכי הוראה :** הרצאות, תרגילים, הצגות מקרה, סרטים, סימולציות ומפגשים עם אנשים עם מש"ה ואנשי המקצוע המלווים אותם (באמצעות סיור/ הרצאות אורח). כתיבת מחקר שדה (במתכונת של סמינר חובה) ומחקר תיאורטי (במתכונת של סמינר רשות).

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
המכללה האקדמית צפת	סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית	סמסטר א' תשע"ז 9.11.16	המכללה האקדמית צפת	ימי ד' 15:00-18:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

נגישות קוגניטיבית לאנשים עם מש"ה

❖ **היקף :** 28 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון בחינוך מיוחד, **המכללה האקדמית אורנים.**

❖ **על הקורס :** בעשורים האחרונים התפתחה גישה חדשה להבנה וללמידה על מוגבלויות:

Critical Disability Studies - לימודי מוגבלות, הממקדת את תשומת הלב להקשר בו המוגבלות מתעצבת ונוצרת ולא לפרט עם מוגבלות. כ 0.5% בארץ ובעולם הם אנשים עם מש"ה. אנשים אלו מתמודדים עם קשיים בנגישות קוגניטיבית של סביבתם הקרובה, הבנת צרכיהם להנגשה קוגניטיבית ופעולות אקטיביות עשויות להגדיל השתתפות של אנשים עם מש"ה בחברה. לפי כך מטרות הקורס תהיינה:

- הכרות עם אורחות חיים, צרכים, שאיפות, חסמים בהשתלבות בחברה, בעבודה, בדיוור ובפנאי של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
- התעדכנות במחקר תיאורטי ויישומי על מוגבלות שכלית התפתחותית.
- חשיפה לנגישות קוגניטיבית ויישומה בסביבות חיים שונות.
- איתור צרכים להנגשה קוגניטיבית והכנת חומרים מותאמים לכללי נגישות קוגניטיבית ופישוט לשוני.

❖ **נושאים מרכזיים בקורס:**

- הכרות עם צרכים של אנשים עם מוגבלות שכלית ועם חסמים בהשתלבות מזווית אישית,
- הכרות עם מחקרים עדכניים בנושא מוגבלות שכלית התפתחותית והמשגה בתחום לימוד מוגבלות ומוגבלות שכלית בפרט
- מהות ההנגשה הקוגניטיבית ואיתור צרכים להנגשה
- יישום כלים לנגישות קוגניטיבית.

❖ **דרכי הוראה :**

הקורס ילמד בדרך של PBL, פרויקטים קבוצתיים תיאורטיים ויישומים. הלמידה תלווה בסרטונים, קריאת מאמרים, סיור, מפגשים אישיים עם אנשים עם מוגבלות שכלית והכנת אמצעים לנגישות קוגניטיבית.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
המכללה האקדמית אורנים	סטודנטים לתואר ראשון בחינוך מיוחד	סמסטר ב' תשע"ז 16.3.17	המכללה האקדמית אורנים	ימי ד' 15:45-17:15	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

מיזמים חברתיים עסקיים לשילוב תעסוקתי של אנשים עם מש"ה

❖ **היקף :** 45 ש"ש

❖ **קהל היעד :** סטודנטים המחלקה לניהול, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

❖ **על הקורס :**

❖ **רציונל ומטרות -**

שינויי מדיניות וחקיקה בנושא שיעור ההשתתפות של אנשים עם מוגבלות בכלל, ועם מש"ה בפרט בשוק העבודה, לא השפיעו רבות על היקף השילוב שעודנו מצומצם מאוד. יחד עם זאת, התפתחו בעולם מודלים מבטיחים לשילוב תעסוקתי של עובדים בעלי מש"ה במיזמים חברתיים-עסקיים המופעלים במסגרת ארגונים עסקיים, ארגוני מגזר שלישי, ובשילובים שונים בין עסקים וארגוני המגזר השלישי.

עקרונות השילוב במיזמים אלו מבוססים על ההנחות הבאות: תפיסת עבודתם של אנשים בעלי מוגבלויות כבעלת ערך כלכלי, הגדלת מגוון אפשרויות תעסוקה, הגדלת הכלים לעידוד העסקה, פיתוח מודלים חדשניים בעלי שתי שורות רווח: עסקי וחברתי. מודלים אלו החלו להתבסס גם בארץ, אך עדיין היקפם מצומצם ונחוצה חשיפה נוספת של יזמים למודלים אלו, העקרונות להפעלתם, והכלים הנחוצים ליישומם המוצלח. ייחודיות קורס זה היא בשימוש במערכת סימולציה ניהולית-חברתית במסגרת קוביית רוטשילד – מרכז לעשייה חברתית אפקטיבית, המהווה מרכז הדרכה סימולאטיבי ייחודי בארץ ובעולם, שמאפשר למידה התנסותית מתקדמת בסוגיות של ניהול חברתי ומיזמים חברתיים-עסקיים.

❖ **מטרות-**

- ללמד ולחשוף את הסטודנטים ליכולות וכישורים אשר ייסיעו בשילוב אנשים עם מש"ה בעולם התעסוקה.
- ללמד ולחשוף את הסטודנטים למורכבות של ניהול היברידי ולערך המשותף.
- להגביר את המוטיבציה בקרב מנהלי העתיד לייחודיות ולערך הטמון בתעסוקת אנשים עם מש"ה.
- לפתח ולהקנות לסטודנטים כלים וידע ניהולי המתאימים לפיתוח וניהול מיזמים חברתיים עסקיים לשילוב תעסוקתי.

❖ **תכנים עיקריים-**

אחריות חברתית ובירור ערכי - מחויבות החברה לשונה, היכרות עם עולם מש"ה, חשיפת מגוון האפשרויות והמודלים לשילוב בתעסוקה בשלושת המגזרים: בתעשייה, בשירות הציבורי ובמגזר השלישי - תמונת מצב בישראל ובעולם, אחריות חברתית בעסקים, אחריות חברתית במגזר הציבורי. הכרת מודלים של עסקים חברתיים, מיפוי המודלים החדשים לשילוב אנשים עם מש"ה בתעסוקה.

❖ **דרכי הוראה**

דרך ההוראה העיקרית תהייה על בסיס סימולציות שנאצרו במיוחד לתכנים אלו, הרצאות, וסדנאות.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	סטודנטים מהמחלקה לניהול	סמסטר ב' תשע"ז 13.3.17	אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	ימי ג' 08:00-11:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

משתלמים

קורסי קרן שלם
לשנה"ל תשע"ז
2016-2017

כיוונים ומגמות
ללימודים חדשניים
לאנשי מקצוע בתחום המוגבלות
השכלית התפתחותית

קרן שלם

שד' מנחם בגין, 5 | בית דגן, 50200

טל': 03-9601122 | פקס: 03-9604744

www.kshalem.org.il | קרן שלם גם ב

صندوق شاليم، لتطوير الخدمات
للشخص ذي الإعاقة العقلية
التطويرية في السلطات المحلية
The Shalem Fund
for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils
פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות